

WIJKSAFARI BIJLMEER

ZINA / FEMALE ECONOMY / ADELHEID
ROOSEN– 22 mei 2015 – Bijlmer, Amsterdam-
Zuidoost – [Speellijst](#)

★★★★☆

Samen omkijken in verwondering

Door Loek Zonneveld gezien 22 mei 2015

Lelijke gebouwen hebben ook bestaansrecht. Het zou zomaar een van de motto's kunnen zijn van de *WijkSafari* in de Bijlmermeer. Een wijk die begon als het lelijk eendje onder de nieuwbouwwijken. Een wijk die zichzelf al jarenlang opnieuw aan het uitvinden is. Middenin haar eigen, uit elkaar vallende en heropgebouwde geschiedenis.

Nii Tackie woont in Kouwenoord, een flat die zo zwaar wordt gerenoveerd dat zijn schotelantenne niet meer werkt. Voor zijn rust verkast hij regelmatig naar een appartement in het Kameleongebouw, een wonder van architectuur dat goed om zich heen heeft gekeken, gelegen op roepafstand. Wij zien tijdens onze Safari door Zuid-Oost dus twee huizen van Nii Tackie. In Ghana was hij een van de koningen van zijn dorp. In de K-wijk is hij een ongekroonde vorst, de wijze man, een vraagbaak voor velen. In de weken voorafgaand aan de aftrap van de *WijkSafari* kreeg hij Elly Ludenhoff op bezoek, vast lid van het team van *Zina/Female Economy*, dat de *Safari* produceert. De twee zestigers hebben veel te bespreken en delen hun onderwerpen ook met ons. Over oud worden en alleen zijn, spreken ze. Het leven trotseren en je kop erbij houden.

Nii Tackie is een levenslustig mens. Zijn renovatiewoning staat helemaal volgebouwd. Zijn 'stiltewoning' is juist helemaal leeg – wat er zou kunnen staan is in contouren met rode verf op de muur geschilderd. Hij is ook een geestige man die de absurditeiten in het bestaan niet uit de weg gaat. In die hoedanigheid is hij een van de sleutelfiguren in de *WijkSafari*. Zeer letterlijk: hij is de sleutel-in-persoon, waarmee deuren naar de binnenkant van de Bijlmer worden geopend die anders voor ons potdicht zouden blijven. Dat is een hoofddoel van dit project en daarom is het ook theater-pur-sang: met Nii Tackie en Elly Ludenhoff zijn we eventjes iets minder eenzaam. En we beleven de achterkant van wat gisteren nog vreemd voor ons was. Twee onvermoede bijvangst van goed toneel. Na Slotermeer in 2012 is nu de Bijlmermeer aan de beurt om grondig en theateraal te worden verkend. Het basisprincipe van de *WijkSafari* is verbluffend eenvoudig. Een theatermaker woont enkele weken in bij een wijkbewoner. Dat heet adoptie. De ontmoeting leidt uiteindelijk tot een 'scène' van maximaal veertig minuten, op de locatie van de wijkbewoner. Iedere editie van de *WijkSafari* kent in totaal acht van dergelijke ontmoetingen. De toeschouwer ziet er daarvan steeds twee. Die toeschouwer legt een parcours af, waarop de ontmoetingen als het ware halteplaatsen zijn. De verplaatsingen geschieden te voet, per oude schoolbus of achterop een scooter. De hele onderneming duurt vier uur. De route die de toeschouwer door de Bijlmer gaat afleggen wordt bepaald door het lot, althans: door de organisatie. Mijn route startte bij een school, bij kinderen. Bij een eerste en tweede groep van De Brede School, de levensbeschouwelijke tak ervan, vierentwintig kleuters uit vierentwintig culturen.

En bij de acteur Thomas de Bres (42), in zijn hart altijd zes gebleven. Ik denk dat ik hem voor het eerst heb zien spelen in *Klaagliederen* van Jeremia bij Toneelgroep Amsterdam in de jaren negentig, daarna jarenlang bij Dirk Tanghe bij de Paardenkathedraal in Utrecht, een enkele keer op de Parade, en niet lang geleden nog in een Tsjechov in de regie van Gerardjan Rijnders. Thomas de Bres is ook een bedenker van toneel. Dat komt goed uit, want hier staat hij er alleen voor, en hij spiegelt zich in die allengheid aan de kleuters en hun juf Sheila, door wie hij is geadopteerd, zo te zien liefdevol en van harte.

Kijkend in de spiegel van zijn eigen jeugd, stelt de Bres zich vragen. Wat is een kind al van zichzelf? Wat wil een school met dat kind? Welk wereldbeeld komt het op school tegen? Welk mensbeeld? Moet een kind al iets zijn, gaat een kind door die school een ander iemand worden? En verdwijnt dat authentieke jongetje of meisje van zes dan in een groot luchtledige? Thomas de Bres gidst ons door het gebouw, legt de existentiële vragen, waar hij tijdens zijn adoptietijd in de Bijlmer mee werd geconfronteerd, in stukjes en beetjes aan ons voor. Uiteindelijk belanden we in de klas, bij de kleuters, die ons begroeten als leuke ooms en tantes en die ons meteen de oren van het hoofd vragen. De tocht, die ook een soort tijdreis is, net als de hele *WijkSafari* trouwens, is op een plezierige manier gevrijwaard van stelligheden.

Alle WijkSafari-gangers komen aan het eind van de middag samen op het Annie Romeinplein.

Treffend. Samen omkijken in verwondering – de titel van haar mooiste boek. De *scootergang* maakt een 'scooter-dans' over het hele plein, rondom de rapper Gideon Everduim aka Gikkels. Hij begint zijn prachtttekst met het woord 'nomaden' – deze grond is van de zwervende volkeren, van de mensen die van heinde en verre hierheen kwamen.

Om een thuis te vinden.

[Sterren toegekend door de redactie.]

Foto Thomas de Bres: Cigdem Yüksel

©Theaterkrant 2015

ELDERS

HET PAROOL

★ ★ ★ ★ ☆

'Het resulteert in eerlijke, transparante scènes die bovendien ineens confronterend kunnen zijn. Door de intieme setting, in de tuin of aan de eettafel, komen de persoonlijke verhalen heel dichtbij.' Sander Janssens

DE VOLKSKRANT

★ ★ ★ ★ ☆

'De Bijlmersafari is vier uur feest, achterop scooters door de wijk, van kerk naar parkeergarage, overal verhalen en muziek.' Patrick van den Hanenberg

NRC HANDELSBLAD

★ ★ ★ ★ ★

'Beter kijken, anders kijken, contact leggen – dat is wat de *Wijksafari* beoogt en voor elkaar krijgt. Ja, er is een script, maar nee, het is geen theater. Althans, het is wel theater, maar dan honderd procent puur en het leven zelf. Dat besef, dat je doordringt tot plekken en mensen die zo dichtbij en je toch vreemd zijn, maakt deelname tot een magische ervaring.' Ron Rijghard

TELEGRAAF

★ ★ ★ ★ ☆

'Na eerder wijksafari's te hebben gerealiseerd in Amsterdamse en Utrecht, is het Adelheid Roosen en het gezelschap Zina wederom uitermate goed gelukt bewoners en buitenstaanders dicht bij elkaar te brengen. Daar op dat plein kijken bezoekers en bewonderaars elkaar in de ogen en zijn ze voor even allemaal een.' Colette Boegman